

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Львівської області** щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Львівської області в III кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Львівської області** у III кварталі 2024 року свідчать, що, незважаючи на війну, брак кваліфікованих працівників, здорожчання енергоносіїв та брак обігових коштів, респонденти **очікують збільшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінюють перспективи розвитку власних підприємств** у наступні 12 місяців. Очікується вища інфляція. Девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **збільшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 8.3% (у попередньому кварталі – 5.3%) (графік 1). У цілому по Україні – 3.7%;
- **вищі темпи зростання цін на споживчі товари та послуги:** 65.7% респондентів очікують, що інфляція не перевищить 10.0% (у попередньому опитуванні – 71.1%), у цілому по Україні – 54.5%. Головними чинниками інфляції респонденти продовжують називати курс гривні до іноземних валют, витрати на виробництво та військові дії (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** частка респондентів, які очікують знецінення гривні відносно долара США, становить 80.0% (у попередньому кварталі – 86.5%), у цілому по Україні – 88.5%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств вищими темпами:** баланс відповідей – 16.2% (у попередньому кварталі – 2.6%). У цілому по Україні – «мінус» 0.9% (таблиця). Найоптимістичніші очікування були в респондентів переробної промисловості (33.3%);
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції, у тому числі на зовнішньому ринку, вищими темпами:** баланси відповідей – 21.6% та 23.5% відповідно (у попередньому кварталі – 5.4% та 0.0% відповідно) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 10.5% та 11.2% відповідно;
- **збільшення інвестиційних видатків** на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 13.9% (у попередньому кварталі – 13.5%). Водночас респонденти очікують **зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт:** баланс відповідей «мінус» 11.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 8.1%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 7.5% та «мінус» 3.2% відповідно;
- **збільшення кількості працівників** на своїх підприємствах (уперше з I кварталу 2022 року): баланс відповідей – 8.1% (найвищі очікування серед регіонів) (у II кварталі 2024 року – «мінус» 15.8%) (графік 4). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 10.9%;
- **зростання цін на товари / послуги, що купують / продають підприємства:** баланси відповідей – 97.3% і 73.0% відповідно (у попередньому кварталі – 94.7% і 65.8% відповідно) (графік 6). Найбільше зростання цін на продукцію власного виробництва прогнозують респонденти підприємств торгівлі (85.7%). На думку опитуваних, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, вартість трудових ресурсів і ціни на сировину та матеріали (графік 7);
- **уповільнення зростання витрат на одиницю продукції:** баланс відповідей – 61.1% (у II кварталі 2024 року – 76.3%). Респонденти також очікують зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника вищими темпами: баланс відповідей – 73.0% (у попередньому кварталі – 65.8%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств збільшувати виробництво, респонденти називають військові дії та їх наслідки, брак кваліфікованих працівників, занадто високі ціни на енергоносії та брак обігових коштів (вплив чинника значно посилюється порівняно з попереднім опитуванням) (графік 5).

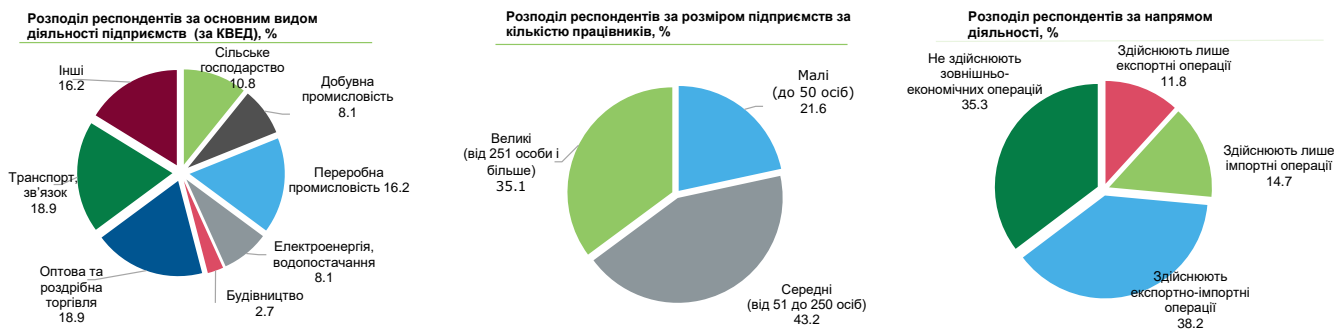
Респонденти послабили очікування щодо потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити (48.6% опитаних), надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали жорсткішими (графік 9). Наявність інших джерел фінансування, занадто високі ставки за кредитами та надмірні вимоги до застави – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 10).

97.1% респондентів області зазначають, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 97.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

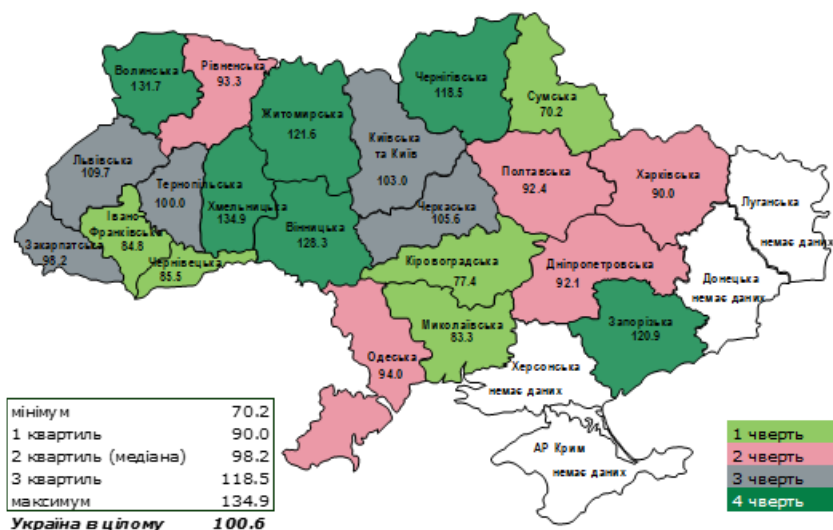
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств добрий:** баланс відповідей – 10.8% (у II кварталі 2024 року – 7.9%). У цілому по Україні поточний фінансово-економічний стан поганий: баланс відповідей – «мінус» 6.0%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 5.0% (у II кварталі 2024 року – «мінус» 9.5%);
- **вільні виробничі потужності збільшилися.** Підприємства області спроможні задовольнити **неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей:** баланс відповідей – 11.1% (у II кварталі 2024 року – «мінус» 8.1%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 31 липня – 23 серпня 2024 року;
- опитано всього 37 підприємств;
- репрезентативна за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Львівської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	7.9	-5.3	17.1	2.6	16.2
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	13.2	7.9	5.4	5.4	21.6
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	2.7	-12.5	-2.7	-8.1	-11.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	18.9	11.4	2.7	13.5	13.9
кількості працівників	-10.8	-5.7	-5.4	-15.8	8.1

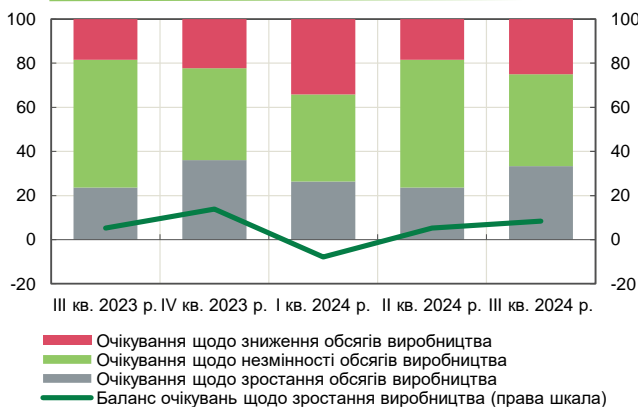
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

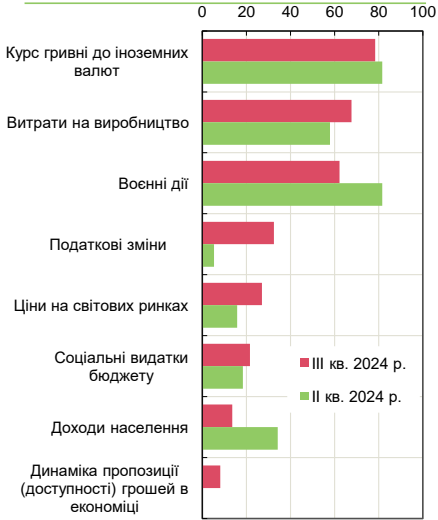
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

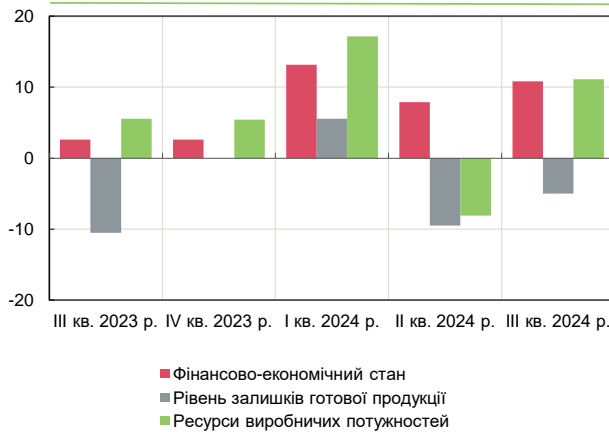
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які зумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

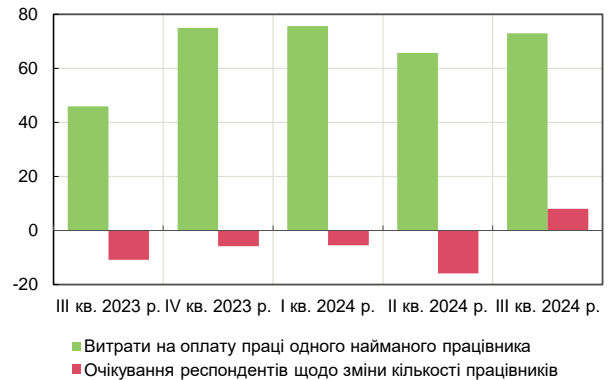
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати праці одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

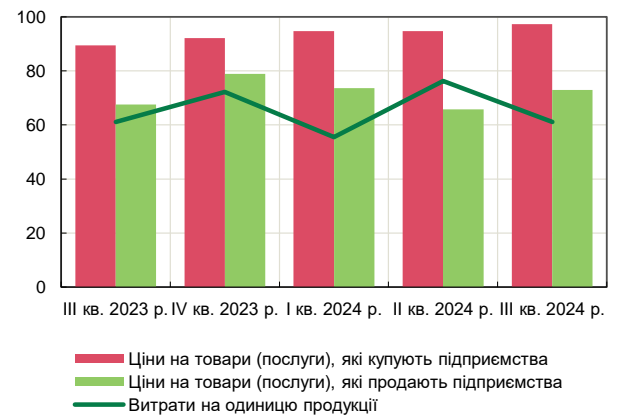
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

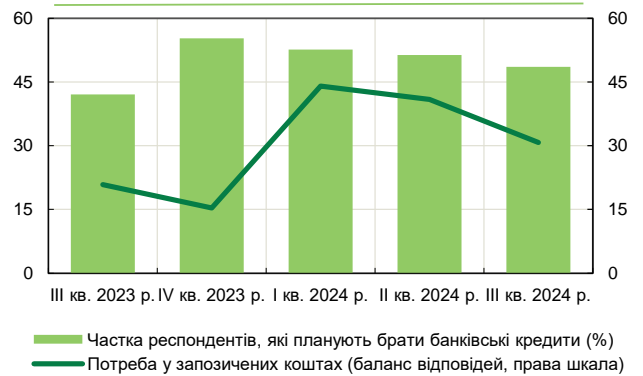
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

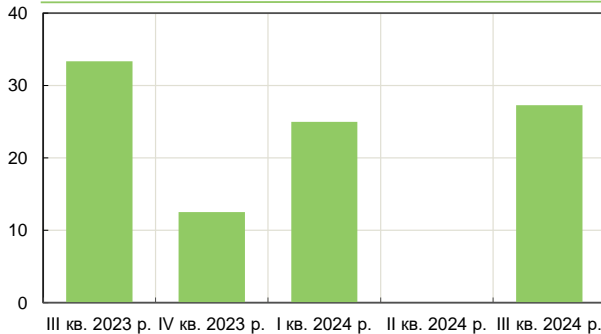
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

